



KANE:s svar på regeringssonderarens frågor

Delegationen för medborgarsamhällspolitik KANE har svarat på regeringssonderare Antti Rinnes frågor ur civilsamhällets synvinkel.

Det fanns inga frågor som direkt gäller civilsamhällets verksamhetsmöjligheter, men verksamheten inom civilsamhället har dock starka kopplingar till flera olika samhällssektorer. Vi har inte svarat på alla frågor utan fokuserat på de frågor som har mest kopplingar till det civila samhället.

Svaren har beretts inom KANE:s arbetssektion och baserar sig på delegationens [mål för regeringsprogrammet](#).

Svaren gäller antingen en viss fråga (underpunkterna a-e) eller hela temat (1-11).

Svaren har skrivits under frågorna med **grön färg**.

Regeringssonderare Antti Rinnes frågor till riksdagsgrupperna

1. Ett Finland som är koldioxid neutralt och tryggar den biologiska mångfalden

- a. Förbinder ni er till att stoppa den globala uppvärmningen till 1,5 grader på global nivå? Förbinder ni er till att Finland är koldioxid neutralt år 2035 och därefter snabbt ytterligare minskar koldioxidutsläppen?
- b. Vilka åtgärder anser ni att behövs i kampen mot klimatförändringen inom olika delar av samhället?
- c. Vilka är enligt er de viktigaste metoderna för att skydda och förbättra den biologiska mångfalden?

2. Ute i världen är Finland större än sin storlek

- a. Hur borde Europeiska unionen utvecklas? Vilka är de viktigaste målen inför Finlands EU-ordförandeskap?

Ett av målen för Finlands EU-ordförandeskap ska vara att stärka det civila samhället i Europa. I många europeiska länder har möjligheterna för medborgarverksamhet försämrats. De grundläggande europeiska värderingarna bygger på ett fritt civilsamhälle där människor kan utöva sina grundläggande rättigheter, uttrycka sina åsikter och arbeta fritt för det gemensamma bästa.

Åtgärder:

- Ett av temana för EU-ordförandeskapet ska vara att lyfta fram **frivilligorganisationernas verksamhetsförutsättningar i Europa** som en del av arbetet för att stärka de grundläggande europeiska värderingarna.
- **Dialogen mellan frivilligorganisationer och det politiska fältet ska stärkas på EU-nivå.** Det behövs aktivt deltagande i diskussionen om olika frågor och åtgärder för att aktivera medborgarna. Detta förutsätter att även tjänstemännens kompetens, färdigheter och resurser stärks.

- b. Är ni beredda att stödja linjen i den senaste utrikespolitiska redogörelsen?
- c. Vilken roll ska Europa ha i samarbetet med Afrikanska unionen och dess medlemsstater när det gäller utvecklandet av Afrika?
- d. Godkänner ni målet att höja biståndsanslagen till 0,7 procent av bruttonationalinkomsten (BNI)? Inom vilken tidsram anser ni att det här är möjligt att förverkliga?

3. Finland – en säker rättsstat

- a. Beskriv hur ni uppfattar Finland som rättsstat och hur man kan stärka den. Hur skulle ni främja mänskliga rättigheter i Finland? På vilka sätt är ni beredda att utveckla nationalspråkens ställning i Finland?
- b. Vad är er uppfattning om kvaliteten på lagberedningen och är ni redo att godkänna kommittébaserad lagberedning?
- c. Vad är riskfaktorerna beträffande den inre säkerheten och hur skulle ni stärka den?
- d. Är ni beredda att stödja den försvarspolitiska linjen i de senaste redogörelserna?

Ökad ojämlikhet är ett centralt hot för den sociala utvecklingen och säkerheten. Ojämlikhet försvagar samhörighetskänslan och förtroendet för de centrala demokratiska institutionerna i samhället. Detta kan leda till spänningar och utslagning. Ojämlikhet påverkar människors trygghetskänsla och möjligheter att delta. Den försämrar människors möjligheter att förverkliga sina sociala, kulturella och ekonomiska rättigheter.

Civilsamhället har en viktig roll när det gäller att minska ojämlikheten, öka förtroendet och utveckla det sociala kapitalet i samhället. KANE:s vision är en levande och autonom medborgarverksamhet som stärker allas möjligheter att delta. På detta sätt kan man också främja förverkligandet av de grundläggande rättigheterna och mänskliga rättigheterna samt medborgarnas möjligheter till delaktighet.

För att stärka det civila samhället förutsätts att regeringen vidtar åtgärder för att stödja dess verksamhetsförutsättningar. Främst önskas ett enkelt, konsekvent och sporrande understödssystem, ett ansvarsfullt och stabilt penningssystem och respekt för organisationernas autonomi.

Åtgärder för att stärka civilsamhällets verksamhetsförutsättningar:

- **Beredningen av penningspelfusionen ska fortsättas** med beaktande av organisationernas autonomi och i samarbete med civilsamhället.
 - I genomförandet och uppföljningen av reformen av lotterilagen ska **särskild uppmärksamhet ägnas åt att minska spelproblem** och bevara systemet med ensamrätt för penningsspel.
 - Enligt KuUB 22/2018: ”regeringen vidtar åtgärder för att trygga Veikkaus Ab:s verksamhet genom att aktivt ingripa i utländska spelbolags olagliga verksamhet på det finländska fastlandet och på så sätt effektivare minska skadeverkningarna av penningsspel, och genom lagstiftning och på andra sätt tillförsäkra Veikkaus Ab en stabil verksamhetsmiljö där spelandet bättre än förr kanaliseras till bolagets spelverksamhet”
 - **Grunderna för beviljandet av understöd till organisationer ur penningsspelsintäkter ska göras enklare, mer konsekventa och mer sporrande än i dagens läge** i samband med projektet för att digitalisera statens understöd till organisationer.

I processen ska delta både myndigheterna som svarar för fördelningen av intäkterna och företrädare för de organisationer som använder understödet. Ministerierna som svarar för fördelningen av intäkterna ska i tillämpliga delar förenhetliga understödsförfarandena, såsom ansöknings- och rapporteringsförfarandena samt bedömningen av verksamhetens effekter.

- Det nya understödssystemet ska bygga på respekt för **organisationernas autonomi**, öppenhet och transparens samt syfta till att minska byråkrati.
- Vid beviljandet av understöd till organisationer ska det ses till att myndigheterna inte tillämpar tolkningar som är striktare än den nationella lagstiftningen, till exempel vid tillämpningen av upphandlingslagen.
- För att stärka autonomin ska **statsunderstödsförfarandena** ändras så att **organisationerna uppmuntras till att öka sin egen medelsanskaffning**. Organisationernas egen medelsanskaffning får inte minska beloppet av statsunderstödet.
- **Statsrådets principbeslut som tryggar medborgarorganisationernas verksamhetsförutsättningar** ska uppdateras eller en ny **demokratipolitisk redogörelse** ska utarbetas. Målet är att öka medborgarnas delaktighet i alla skeden av beslutsfattandet, avveckla onödig administrativ börda vid medborgarverksamhet och förenkla tillståndsförfarandena.
- **Beskattningen av allmännyttiga föreningar ska utvecklas** för att skapa en tydlig och förutsebar skattepraxis. Beskattningen av frivillig verksamhet ska göras smidigare och enhetligare.

4. Ett livskraftigt Finland

a. Ser ni att Finland i och med klimatförändringen och andra megatrender kan bygga upp en ny, hållbar exportdriven tillväxt? Anser ni att Finland behöver en gemensam strategi för att säkerställa ökad livskraft och hållbar ekonomisk tillväxt? Vilka skulle vara huvudpunkterna i den strategin?

b. Med vilka åtgärder kan vi utveckla metropolområdet, de växande stadsregionerna, de regionala centrumen och glesbygdsområdena?

c. Hur skulle ni säkerställa upprätthållandet och utvecklandet av Finlands transportinfrastruktur? Vad är er modell för att utveckla finansieringen?

5. Ett Finland med en arbetsmarknad baserad på förtroende och jämställdhet

a. Hur skulle ni utveckla arbetslivet och regleringen av arbetslivet i samarbete med arbetsmarknadsparterna? Godkänner ni att minimikraven i arbetslivet regleras utifrån gällande normer?

b. Hur skulle ni reformera familjeledigheterna?

c. Vilka är de viktigaste åtgärderna för att uppnå lönejämställdhet?

6. Ett ekonomiskt hållbart Finland

a. Hur skulle ni säkra att sysselsättningen stiger till klart över 75 procent under 2020-talet?

Det civila samhället har en viktig sysselsättningsfrämjande roll. Organisationerna är betydande arbetsgivare, men minst lika viktigt är organisationernas möjligheter att stödja människors kompetens och färdigheter att aktivt delta i arbetslivet. Organisationerna kan bl.a. främja ungdomars arbetslivsfärdigheter, bygga upp nätverk via vilka människor kan sysselsätta sig och stärka sin kompetens. Många organisationer arbetar för att främja hälsa och välbefinnande, förebygga problem och stödja rehabilitering, vilket för sin del minskar arbetsoförmåga och bidrar till att höja sysselsättningsgraden.

Många organisationer har riksomfattande verksamhet och erbjuder människor möjlighet att delta i frivillig verksamhet och utbildning som kan utnyttjas även i arbetslivet också inom

sådana områden där utbildningsutbudet annars är litet. Den positiva inverkan som deltagande i organisationsverksamhet har på människors hälsa och driftighet är viktig med tanke på produktiviteten.

Också med hänsyn till detta är det väsentligt att trygga organisationernas allmänna verksamhetsförutsättningar, såsom vi redan beskrivit i svaret på fråga 3.

b. Ange de faktorer som ska säkra hållbarheten i de offentliga finanserna, framför allt med tanke på befolkningsutvecklingen.

7. Ett rättvist, jämlikt och inkluderande Finland

a. Hur skulle ni stärka den service som välfärdssamhället erbjuder och de förmåner som tryggar försörjningen för de behövande? Beskriv i synnerhet hur ni skulle stärka servicen och förmånerna för den äldre befolkningen. Vilka åtgärder föreslår ni för att minska barnfattigdomen?

b. Hur skulle ni finansiera de åtgärder ni föreslår ovan? Beskriv era finansieringsförslag i konkreta termer.

c. Vilka faktorer anser ni bidrar till ojämlikhet i det finländska samhället och hur skulle ni minska ojämlikheten?

Ökad ojämlikhet är en av de största utmaningarna för den finländska demokratin. Skillnaderna i det samhällsliga deltagandet beror bl.a. på individens utbildningsnivå, inkomster, hälsa, familjebakgrund, socioekonomiska ställning och bostadsort. Skillnaderna syns såväl i valdeltagandet som i deltagandet i medborgarverksamhet.

Organisationerna kan jämna ut skillnaderna genom själva verksamheten samt genom att uppmuntra människor med olika utgångspunkter att delta i verksamheten.

Under den följande regeringsperioden behövs en systematisk politik för att öka jämlikheten och delaktigheten inom medborgarverksamheten.

Åtgärder:

- Det ska genomföras ett spetsprojekt som syftar till att främja demokrati och det civila samhällets verksamhetsförutsättningar samt stärka lika möjligheter att delta.
- Det ska skapas **ett starkt partnerskap** mellan organisationer, den offentliga sektorn och andra aktörer för att minska ojämlikheten.
- Det ska riktas finansiering till innovativa och sektorsövergripande gemensamma projekt eller program som syftar till att stärka demokratin och förbättra möjligheterna för människor i utsatt ställning att delta, utveckla sina medborgarfärdigheter och föra en dialog med beslutsfattarna samt öka valdeltagandet.
- Särskild uppmärksamhet ska fästas vid barn- och ungdomsverksamhet för att ingripa i omständigheter som kan leda till ökad ojämlikhet i ett så tidigt skede som möjligt.

8. Kunskapens, bildningens och innovationernas Finland

a. Håller ni med om att vi måste investera i utbildning, innovation, forskning och infrastruktur för att säkerställa en hållbar ekonomisk tillväxt? Beskriv hur detta ska gå till i konkreta termer.

b. Håller ni med om att alla unga bör avlägga examen på minst andra stadiet? Beskriv i konkreta termer hur ni vill uppnå det.

c. Hur skulle ni säkerställa att varje medborgare får utbildning och utvecklar sin kompetens under hela arbetskarriären?

Medborgar- och organisationsverksamhet är ett exceptionellt mångsidigt underlag för informell utbildning, och detta bör beaktas i åtgärderna för att utveckla kompetensen och lärandet. Så många som möjligt ska också ha möjlighet att delta i meningsfull fritidsverksamhet. Med tanke på detta är det viktigt att trygga goda förutsättningar för medborgarverksamhet.

Åtgärder:

- De allmänna förutsättningarna för medborgarverksamhet ska stärkas (se svaret på fråga 3).
- Alla barn ska ha möjlighet att delta i **hobbyverksamhet**.
- Det långsiktiga arbetet för att etablera **fostran till demokrati och mänskliga rättigheter** i undervisningen, skolornas elevkårsverksamhet och organisationsverksamhet ska fortsättas i samarbete med frivilligorganisationer, myndigheter och läroanstalter.

d. Hur skulle ni främja kulturens ställning i Finland?

Fri medborgarverksamhet är redan i sig kultur och det är viktigt att identifiera mångfalden av kulturverksamhet. Också med tanke på detta är det viktigt att trygga goda förutsättningar för medborgarverksamhet (fråga 3).

Kultur ska i detta sammanhang förstås i vid omfattning så att den innefattar även idrott och sport.

9. En totalreform av det sociala trygghetssystemet

En totalreform av det sociala trygghetssystemet kan inte genomföras under en enda valperiod. Är ni beredda att slå samman flera förmåner och godkänna en enhetlig förmånsnivå utifrån varierande grunder, så att reformen ökar sysselsättningen, höjer utbildningsnivån, minskar fattigdomen och ojämlikheten samt ökar den samhälleliga delaktigheten?

10. Presentera era utgångspunkter för social- och hälsovårdsreformen?

Med tanke på den välfärd som frivilligorganisationerna producerar är det viktigt att social- och hälsovårdsreformen genomförs på ett sätt som tryggar organisationernas möjligheter att producera vård och verksamhet som kompletterar den offentliga social- och hälsovården.

Åtgärder:

- Organisationernas verksamhet ska beaktas i fastställandet, genomförandet och uppföljningen av de riksomfattande målen för social- och hälsovården.
- Det ska säkerställas att områdena som ansvarar för social- och hälsovården i sina egna strategier och servicelöften beaktar de möjligheter som organisationernas allmännyttiga frivilliga verksamhet och kamratstöd erbjuder och att de samarbetar med organisationerna och stöder civilsamhällets verksamhetsförutsättningar bl.a. genom understöd.
- Det ska säkerställas att man vid genomförandet av reformen fastställer de offentliga aktörernas **roller och ansvarsfördelning** i det samarbete som görs med organisationerna för att främja välbefinnande och hälsa samt garanterar att de gällande **partnerskapen bevaras**.
- För områdena som ansvarar för social- och hälsovården ska utarbetas riksomfattande anvisningar om hur organisationerna i sin verksamhet kan kombinera den finansiering de kan få från

kommunerna och landskapen samt ur tippningsvinstmedel.

11. Är ni beredda att ingå i en majoritetsregering under socialdemokraternas ledning, och har ni några oeftergivliga villkor för ert deltagande?

Frivilligorganisationerna är inte en regeringspart men vi är beredda att samarbeta med regeringen. Detta förutsätter att även statsrådet och den övriga statsmakten hör organisationerna.

Åtgärder:

- **Tjänsteinnehavarnas kompetens och det sektorsövergripande samarbetet** vid hörande av civilsamhället ska utvecklas. Det ska säkerställas bl.a. genom anvisningar och utbildning att man vid beredningen av ärenden **reserverar tillräckligt med tid** för att höra intressentgrupper och för att ge allmänheten möjlighet att delta i beredningen.
- **Konsekvensbedömningen** ska utvecklas och det ska skapas kriterier för bedömningen av konsekvenserna för civilsamhället.
- **Det ska säkerställas att aktörerna inom civilsamhället har möjligheter att delta och påverka samt är företrädna** speciellt i sådana processer som inverkar på det civila samhällets verksamhetsförutsättningar. Stora reformer ska beredas på bred bas och deras konsekvenser för civilsamhället ska identifieras.